

utrykte Materiale, mange ældre Bøger og Kort som Pontoppidans Danske Atlas, Videnskabernes Selskabs Kort og Mansas Kort.

De Navneformer, som under disse omfattende Undersøgelser er blevet optegnet, er opførte paa Kwartblade i den topografisk ordnede Stednavnesamling. Denne Samling, hvori efterhaanden alle danske Stednavne er blevet indordnet, bestaar af ca. 60 000 Kwartblade, fordelte i 200 Arkivkasser. For hvert Sogn findes et Læg, hvori alle Sognets Navne er opførte, med de forskellige Tidens skiftende Skriveformer i Række, saaledes at man ved et enkelt Opslag som Regel vil være i Stand til at orientere sig med Hensyn til Navnets rette Form og dennes Udviklingshistorie.

De middelalderlige Navneformer har det været forholdsvis besværligt at faa indsamlet. Som Grundlag har man maattet danne en Diplomsamling, som indeholder alle middelalderlige Breve i Aftryk (udklippede af Bøger og opklæbete paa Kwartblade) eller i skrevet Uddrag. Samlingen omfatter ca. 18 000 Numre og henstaar i 70 Arkivkasser. For at denne Samling — det første danske Diplomatarium, der er dannet, og som vil være af den største Værdi for Fremtidens Historikere, som her finder et uhyre stort, vidt spredt Stof samlet paa eet Sted i en let tilgængelig Form — er Stednavnene udskrevne paa Kartoteksedler, i alt ca. 50 000 Sedler, som henstaar i et Kartotekskab med 42 Skuffer; disse Sedlers Navneformer bliver nu indskrevet i den topografisk ordnede Navnesamling, og dette Arbejde vil i alt væsentligt være afsluttet i indeværende Finansaar.

Foruden Studiet af Navnenes Historie har Udvalget ogsaa foretaget meget omfattende Undersøgelser over, hvorledes Navnene endnu udtales paa deres Hjemsted. Hver Sommer er der blevet udsendt Medarbejdere for at optage disse Navnes Udtale med Lydskrift. I 1916 udsendtes saaledes 15 Medarbejdere, det følgende Aar 10, og det er nu lykkedes at faa optegnet Udtalen af *alle betydeligere Stednavne Danmark over* (alle dem, som er opførte i Traps Danmark, ca. 24 000 og paa enkelte Steder mange flere). Det har af Hensyn til Retskrivningssagen været nødvendigt at foretage denne hurtige Berejsning; en grundig Undersøgelse, som medtager samtlige Stednavne, saaledes som ved de norske og svenske Undersøgelser, vil det sikkert være nødvendigt at foretage senere som Grundlag for de videnskabelige Stednavneværker, som det er Hensigten at faa udgivet ogsaa her i Danmark.

Til Udvalgets omfangsrige Samlinger har man ved Rigsarkivets Velvillie faaet overladt et særligt Kontor i Rigsarkivet, hvor man i 3 Aar har arbejdet. I Kontoret er endvidere samlet et Haandbibliotek (til Dels ved Laan) af Afhandlinger om Stednavne, 600 Bind, en Haandskriftsamling, ca. 50 Nr., og en meget stor Kortsamling, ca. 2 000 Kort. Kontoret rummer saaledes foruden det indsamlede Stof ogsaa de tilhørende Kort og Haandbøger, og alt er nu paa bedste Maade tilrettelagt til Udnyttelsen af det mægtige Stof. En Redegørelse for Kontorets Indretning, som Sekretæren har skrevet i „*Namn och Bygd*“, har vakt stor Opmærksomhed i vore nordiske Nabolande, og det er nu under alvorlig Overvejelse at oprette lignende Stednavnekontorer baade i Kristiania og Stockholm; det sidste Sted agtes det efter Forlydende knyttet sammen med et raadgivende Navnekontor for Personnavne; et saadant har ogsaa i Danmark været paa Tale under Navnelovsbehandlingerne, og det kunde godt i Fremtiden knyttes til det nuværende Stednavnekontor.

Som Følge af det enestaaende Materiale, som findes samlet i dette Kontor, har man været i Stand til at udøve en betydelig raadgivende Virksomhed. Mange Videnskabsmænd og interesserede Lægfolk aflægger jævnlig Kontoret Besøg og faar Svar paa deres forskellige Spørgsmaal gennem de rige Samlinger, ligesom Udvalget afgiver Erklæring i Navnespørgsmaal, naar de forskellige Ministerier ønsker det, eller naar Generalstaben til sine Kort har Brug for det samme. Ligeledes bliver Stednavnene i den nye Udgave af Traps Danmark rettet efter Stednavneudvalgets Retskrivning. I Løbet af det sidste Aar har Kontoret endvidere besvaret ca. 50 skriftlige Forespørgsler om Stednavne. Vejledning i Valg af nye Stednavne gives ofte, f. Eks. er der stillet Forslag til et helt Sæt Gadenavne til Gørlev, og til Brande forberedes et lignende Sæt.

Der udøves ogsaa fra Kontoret en Virksomhed for at oplyse om de gamle Stednavnes Historie og deres Vidnesbyrd om ældre Tidens Sprog og Kultur; en